

Formatief handelen

Veel zittende leraren stellen als ze het lesgeven en summatief beoordelen onder de knie hebben andere vragen. Hoe weten mijn leerlingen waar ze naar toe werken? Hoe maak ik het leren van al mijn leerlingen zichtbaar? En hoe geef ik ze feedback waar ze van leren (zonder dat het mij teveel tijd kost). Dit sluit aan bij de drie strategieën van formatief handelen (het stellen van doelen, het checken van begrip, en het geven van feedback). Eigenlijk gaat het bij die drie strategieën minder om beoordelen, maar meer over een didactische aanpak. In deze cursus komen de volgende elementen uit het model van formatief handelen aan bod (William, 2013):

	Waar gaat de leerling naar toe?	Waar staat de leerling nu?	De weg naar het doel
Leraar	Verduidelijken, delen en begrijpen van leerintenties (doelen)	Vormgeven van effectieve activiteiten die bewijs leveren	Feedback geven waardoor leerlingen verder komen
Klasgenoot		Leerlingen activeren als leerbron voor elkaar.	
Leerling		Leerlingen stimuleren om eigenaar van hun leerproces te zijn	

- A) Weten studenten wel hoe kwaliteit eruit ziet?
- B) Weten we wel wat alle studenten geleerd hebben?
- C) Wat is (peer)feedback die doet leren?
- D) Hoe ontwerp je een programma van formatief handelen voor je lessen?

De bijeenkomsten zijn afzonderlijk te volgen of kunnen als set gevolgd worden. Hieronder volgt meer informatie over de inhoud van de bijeenkomsten.

A) Weten studenten wel hoe kwaliteit eruit ziet?

Tijdens deze eerste bijeenkomst staan we stil bij wat formatief handelen is, zodat iedereen spreekt vanuit dezelfde definitie. Noodzakelijk hiervoor is dat studenten en docenten feedbackgeletterd zijn. Waarbij de volgende principes van belang zijn: de leerling werkt het hardst en verantwoordelijkheid bij de leerling. Daarnaast moeten studenten weten waar ze naar toe werken, dus wat is het doel wat ze moeten behalen en aan welke criteria moeten ze voldoen?

B) Weten we welk wat alle studenten geleerd hebben?

Hoe maken we het leren van alle leerlingen in de klas zichtbaar? Vaak richten docenten hun les / interactie slechts op een deel van de klas. Er zijn altijd leerlingen die actief meedoen en een antwoord hebben op een vraag die de docent stelt. Zij krijgen vaker de beurt en worden hierdoor nog actiever. Een consequentie hiervan is dat andere leerlingen afhaken. Hoe zorg je er nu voor dat je iedereen bij je les betrekt en dat ze allemaal actief aan de slag gaan met de stof die je aanbiedt? Daar staan we bij stil in deze bijeenkomst.

C) Feedback geven en ontvangen (in de klas)

Een vaak gehoorde frustratie van docenten: "Ik ben heel lang bezig met het geven van feedback, maar mijn studenten doen er niks mee." of "De student heeft precies aangepast wat ik heb aangegeven, maar of hij het nu snapt.". Docenten steken vaak veel tijd in het geven van individuele feedback op het werk van studenten, maar de vraag is of dat effectief is. In deze bijeenkomst staan we stil bij feedback geven waardoor leerlingen verder komen. En aansluitend hoe voorkom je nu dat studenten afhankelijk worden van jouw feedback? Hoe zorg je ervoor dat ze eigenaar worden van hun eigen leerproces en hoe stimuleer je leerlingen om een leerbron voor elkaar te zijn?

D) Hoe bouw ik bovenstaande stappen van formatief handelen in in mijn onderwijs?

Hoe bouw je de principes van formatief handelen in in je onderwijs? Op basis van je eigen module kijk je welke aanpassingen je moet maken om formatief handelen in te richten, waarbij het leren van de student centraal staat.

Bronnen:

Fletcher-Wood, H. (2018). *Responsive teaching: cognitive science and formative assessment in practice*. Routledge.

Vanhoof, S., & Speltincx, G. (2021). *Feedback in de klas. Verborgene leerkanalen*. Amsterdam/Leuven: Lannoo Campus

William, D. (2013). *Cijfers geven werkt niet*. Meppel: Ten Brink Uitgevers/Didactief.

Winstone, N., & Carless, D. (2020). *Designing effective feedback processes in higher education: A learning-focused approach*. Londen: Routledge.